

> > > DANSK METAL
Formandssekretariatet
Nyropsgade 38
1780 København V
Tlf.: 3363 2000
Fax: 3363 2100
e-mail:
metal@danskmetal.dk

Danfysiks anbefaling vedr. ESS i Lund

Baggrund

Nedenstående er en kort fremstilling af forløbet omkring byggeriet af ESS i Lund samt en anbefaling fra Danfysik. Fremstillingen er udarbejdet til MF Jens Henrik Thulesen Dahl af Danfysiks administrerende direktør Frank Ebskamp på opfordring af erhvervspolitisk konsulent i Dansk Metal Rasmus Stoklund.

I år starter byggeriet af ESS i Lund, verdens mest avancerede partikelaccelerator anlæg til udforskning af materialer, med et budget på 15 mia.kr. Danmark har valgt at støtte dette europæiske fyrtårnsprojekt, sammen med 16 andre europæiske lande. I øjeblikket foregår en diskussion om at øge Danmarks bidrag fra 1,4 til 2 mia.kr.

Økonomisk støtte til ESS kan ske i form af Cash bidrag eller In-Kind Contribution (IKC), og de allerfleste lande bidrager med mindst 50% IKC. Danmark har derimod planlagt at bidrage med et meget lille IKC på ca. 150 mio. kr. (7,5%), hvilket har en meget uheldig virkning for dansk erhvervsliv og danske arbejdspladser.

Dansk acceleratorteknologi bliver anvendt inden for forskning, healthcare og industri, bl.a. til kræftbehandling, diagnosemetoder, carbon-14 datering, microchip produktion og internationale forskningsprojekter. Det danske Big Science sekretariat har opgjort at der er mere end 100 danske højteknologi virksomheder med tilknytning til accelerator teknologi.

Danmark har en førende position inden for accelerator teknologiområdet, og derfor har Danmark været en del af udviklingsprocessen i den tidlige fase af ESS projektet. ISA Institutet på Aarhus Universitet udarbejdede sammen med Danfysik og andre danske virksomheder et koncept design for en væsentlig del af acceleratoren. ESS acceleratoren er således baseret på dansk udviklet teknologi.

ESS acceleratoren skal finansieres og produceres vha. in-kind bidrag. Aarhus Universitet har sammen med Danfysik og Blunico ved et Expression of Interest i april 2013 tilkendegivet deres interesse til at levere den del, som universitet har været med til at udvikle, som in-kind bidrag til ESS. Under et besøg hos ESS d. 8. maj, har vi erfaret at accelerator anlægget skal finansieres for 75% med IKC fra forskellige lande, men uden IKC fra Danmark, dvs. Expression of Interest fra Aarhus Universitet tages ikke i betragtning. Dette vil betyde at der ikke kommer IKC opgaver til Danmark for acceleratoranlægget.

Dermed er der ved at tegne sig et uheldigt scenarie, hvor dansk udviklet accelerator teknologi vil føre til IKC kontrakter til andre lande og opgaver til disse landes lokale industri – og denne konkurrenceforvridning vil flytte jobs fra Danmark, endda med støtte fra danske skatteydere.

Erfaringen viser desværre at in-kind bidrag i visse lande reelt ikke fører til udbud i fri konkurrence, men bliver brugt til samarbejde mellem forskningsinstitutioner og deres tilknyttede industri. Andre lande har udviklet en sand infrastruktur af konsortier, som er nærmest målrettet mod at udnytte de undtagelser der findes i EU udbudskravene.

Teknologiudviklingen til gavn for den næste generation af accelerators inden for kræftbehandling, medicinsk diagnostik, computerchipudvikling, robotteknologi, og lignende vil foregå i de lande med de højeste in-kind bidrag og ikke i Danmark, som pt. er førende på mange af disse områder.

Vi har rettet henvendelse til Uddannelse- og forskningsministeren Sofie Carsten Nielsen d. 8. april, og hun har svaret tilbage at der lægges vægt på Cash bidrag fra Danmark til ESS bygninger. Vi finder dette svar alt for uambitiøs og ikke til gavn for dansk erhvervsliv.

Vi foreslår, at beslutning om en ekstra bevilling på 600 mio. kr. til ESS projektet knyttes til et krav om højere dansk IKC (f.eks. 50% som andre lande) og at 150 mio. kr. øremærkes til accelerator teknologi, således at den danske styrkeposition på dette område og danske højteknologiske arbejdspladser kan bringes i spil i ESS projektet.

Tiden er meget knap, da vi erfarer, at processen med at fordele IKC opgaver til accelerator anlægget er i fuld gang.